

ARNHEMSCHE

Donderdag

COURANT.

den 30 November.

Bij deze Courant behoort een Vervolg.

PRUISSEN.

Naar men verneemt, zijn er weder eenige studenten in hechtenis genomen, beschuldigd van deelneming aan verbodene vereenigingen.

Opmerkelijk is het, dat de Pruisische *Staats-Zeitung* nog geen woord gezegd heeft omtrent het voorgevallene met den aartsbisschop van Keulen. De Keulsche Courant was er ook zoo kort mogelijk over geweest. In haar nummer van den 27sten weerspreekt zij nu grootendeels eenen brief, voorkomende in de *Frankfurter-Zeitung*, waarin onder anderen gemeld werd, dat, den avond der arrestatie: „grote afdelingen infanterie zich in beweging zettelen, officieren in galop door de straten renden, kanonnen voorgereiden en de troepen naar de Gereonstraat, waar de aartsbisschop woont, gekommandeerd werden. — Alles stroomde nu naar het aartsbisschoppelijk paleis, om zelf te zien en te hooren, maar — het was te laat; alle toegangen tot de straat waren afgezet, kanonnen geplaatst, en de artilleristen met brandende lont daarnevens;” enz., enz. Die rennende officieren, kanonnen en artilleristen met brandende lonten, verklaart de Keulsche Courant voor schrikbeelden der fantasie. Thans vindt men in den *Schwäbischer Merkur* insgelijks eenen brief uit Keulen, waarin vermeld wordt, dat de aartsbisschop, in eenen met vier paarden bespannen wagen, voorloopig, gelijk men beweert, naar Munster gebracht is. „Een gedeelte der te Deutz liggende kavallerie, — leest men verder in dien brief, — was herwaarts ontboden, en de straten waren met piketten infanterie bezet. Bij de troepen, die het paleis zelve omringden, bemerkte men twee stukken geschut en artilleristen met brandende lonten.” Alles was evenwel zeer rustig afgelopen.

HANOVER.

Volgens berigten uit Göttingen, heeft ook de burgerij dier stad, op het voorbeeld der professoren, eene vergadering gehouden, om een protest tegen het koninklijk patent op te stellen. — Ook wil men, dat de hertogen van Saksen en Cambrige tegen hetzelfde zullen protesteren.

— De Hanoversche *Zeitung* van 22 Nov. geeft de volgende staatsstukken:

1°. Eene kabinets-order van den 14^{den} dezer, waarbij de Koning zijn kabinet en de ministeriële departementen op nieuw organiseert. Er zal voortaan slechts één staats- en kabinets minister zijn, en deze de eenige raadsman des Koning wezen, en de voordragten doen wegens alle aangelegenheden met uitzondering van wat de militaire en justitiezaken betreft, waaromtrent de voordragten door de daarmede belaste ministers zullen geschieden.

2°. Twee kabinets-orders van gelijke dagteekening, waarbij de nieuwe eed van getrouwheid voor de verschillende autoriteiten in het koninkrijk vastgesteld wordt. Die eed wordt aan den Koning, bij zijn afsterven aan den kroonprins of diens mannelijke afkomelingen, of bij ontstentenis daarvan, aan den naasten prins in den bloede of zijne mannelijke opvolgers afgelegd; en mogten ook deze ontbreken, dan gaat de kroon in de Wolfenbüttelsche linie, altijd met uitsluiting der vrouwen, over.

OOSTENRIJK.

Wenen, 27 November. De naar Londen bestemde Turksche gezant heeft gisteren Wenen verlaten, om zich regstreeks naar zijnen post te begeven.

— Volgens brieven uit Odessa, zouden de zich aldaar vertoond hebbende pestgevallen geene verdere gevolgen gehad hebben.

— Het gerucht, dat de Oostenrijksche regering voornemens zijn zou eene nieuwe leening te doen, wordt stellig tegengesproken. In het bestuur der geldmiddelen waren in de laatste tijden aanmerkelijke verbeteringen ingevoerd, waardoor de regering zich volkomen in staat vond de uitgaven te dekken.

ITALIE.

Napels, 25 November. De courant van gisteren behelst 19 koninklijke besluiten, waarbij het eiland Sicilië tot eene Napelsche provincie verklaard wordt. Het eerste besluit ontbindt het tot nog bestaande afzonderlijk ministerie voor de aangelegenheden van Sicilië; deze zullen voortaan door de verschillende Napelsche ministeriën behandeld worden. De overige besluiten bevatten ontslagen, benoemingen en reglementen.

ZWITSERLAND.

Zurich, 29 November. Particuliere berigten uit Rome melden, dat de uit vorige tijden welbekende Gizzi als Nuncius voor Zwitserland aangeduid wordt.

De Noord-Amerikaansche consuls waarschuwen tegen het landverhuizen naar Amerika. De ongelukkigen, welke in het laatste voorjaar derwaarts gingen, moeten, vooral in *New-Orleans*, in den ellendigsten toestand verkeerden.

Basel, 25 November. Wij vermenen uit zekere bron, dat de stoomvaart tusschen Basel en Straatsburg, welke ten gevolge van een geweigerd privilegium bijna opgegeven was, thans definitief besloten is.

LONDEN, den 25sten November.

— De tweede lezing van de wet, betreffende de in hechtenisneming voor schulden, is in het Hoogerhuis, op den eerstkomenden Dingsdag in December aanstaande vastgesteld.

— Op de voordragt van den heer *O'Connell* is bepaald, om op Woensdag aanstaande een commissie te benoemen, belast met de herziening der inrigting van eenige hoven in Ierland, regt doende in zaken, betreffende geringe schuldvorderingen. Ten dien opzichte waren er misbruiken ontstaan, welke men weren wilde.

Van den 16sten November.

De jongste berigten uit Beneden-Canada, van het laatst van October, bevestigen de onrustbarende geruchten, die in de laatste dagen hier reeds geloopt hebben, omtrent de toenemende woeling der anti-britsche partij. Deze partij heeft talrijke vergaderingen gehouden, waarin regstreeks op eene afscheuring van Groot-Brittannië is aangedrongen. Van den kant van het britsche bewind in de kolonie zijn maatregelen genomen, om de openbare orde zoo veel mogelijk gewaarpenderhand te handhaven.

— De brieven uit Lissabon van den 19^{den} November melden, dat markies *Sa da Bandeira* president, en verder de heeren *Bomfim*, *da Silva Sanchez*, *A. J. de Campos* en *J. de Oliveira* leden waren. — De Cortes-vergadering had bepaald, dat de Senaat (of Eerste Kamer) bestaan zou uit 50 leden, die benoemd zouden worden door de Kroon uit eene drie dubbele lijst van personen, die daartoe door het volk verkozen zouden worden.

PARIJS, den 25sten November.

De Koning heeft van de Koningin *doña Maria* van Portugal de brieven van notificatie wegens de geboorte van den Portugeschen Prins *don Pedro d'Alcantara* ontvangen.

— De minister van koophandel, nijverheid en openbare werken heeft, bij eene circulaire van den 21sten, de leden van den algemeenen raad van landbouw en manufacturen, van handel enz. tegen den 14^{den} December te Parijs bijeengeroepen, om over de tegenwoordige belangen van elk dier takken te beraadslagen.

— De commissie, belast met het in gereedheid brengen van een ontwerp van wet op de spoorwegen, heeft in de laatste dagen het vraagstuk onderzocht, of voor het vervolg al de ijzeren spoorwegen, door het gouvernement zouden worden uitgevoerd, of dat de concessie voor een zeker getal aan bijzondere compagnieschappen zou worden toegestaan. Het laatste gevoelen had de overhand behouden, en zou de gezegde commissie tot het besluit zijn gekomen, dat de spoorweglijnen die een staatkundig belang hadden, en waarvan de voordeelen door den langen duur meer onzekere kansen aanboden, door het gouvernement zouden worden uitgevoerd; de wegen, bijzonder voor het handelsbelang en de zijtakken, daarentegen, zou men aan de compagnieschappen overlaten. Voor staatkundige lijnen werden verklaard: de wegen van Parijs naar Brussel, naar Straatsburg, naar Lyon en Marseille, naar Bordeaux en Bayonne; de weg naar Havre alleen zou men van de groote wegen voor handelweg aannemen.

Van den 26sten November.

De Koning heeft het inkomend regt van de vreemde steenkolen verminderd, en bepaald op 50 cent. van de 100 kilos, zoo de invoer geschiedt ter zee, met nationale schepen; en op 1 fr. indien de invoer geschiedt onder eene vreemde vlag; — op 50 cent. op den invoer van de zee tot Halluin, en op 15 van Halluin tot aan de Maas en verder.

's GRAVENHAGE, den 27sten November.

De minister van financiën heeft ter kennis van den handel en de scheepvaart gebragt, dat het vaartuig tot de in- en uitklaring van schepen, alsnu tusschen de Wadden, achter Warfum, op het Uithuizer Wad liggende, van den 10den December aanstaande of vroeger, die standplaats zal verlaten en naar de Zoltkamp verzeilen, en dat aldaar aan het gezegde vaartuig de in- en uitklaringen zullen moeten geschieden; alsmede dat de beide recherche-vaartuigen, gestationneerd op den Abt in de Engelmansplaat, van den 10den December, zullen verzeilen, het eerste naar de haven van Harlingen, en het tweede naar Oostmahorn, of, ingeval van nood, naar Ezumazijl.

Van den 28sten November.

Door de Regering is thans geantwoord op de bedenkingen, welke in de afdelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, betrekkelijk de ontwerpen van wet nopens de staatsbegrooting voor den jaren 1838, gemaakt zijn. In de eerste plaats zijn door haar twee hoofdbedenkingen beantwoord, dat namelijk de bezuinigingen niet belangrijk zijn en niet al de staats-uitgaven in de begrooting zijn begrepen. Wat de eerste hetreft, verklaart de Regering, dat zij dezelve gereedelijk moet toegeven, want bij al hetgeen in dit opzigt in de jongste verloopene jaren gedaan is, heeft men ook, bij den nimmer verflaauwend wensch, om steeds uit te sparen wat daarvoor eenigzins vatbaar is, niet zeer veel onderwerpen onder de Staatsbegrooting aangetroffen, welke verder het object van besparingen van belang kunnen uitmaken. Bij het opmaken van zijne begrooting, heeft elk departement van algemeen bestuur alle uitgaven op nieuw aan dien wensch getoetst, en dit onderzoek is bij eene meer algemeene overweging der benoedigheden voor de openbare dienst, met ernst voortgezet, zonder dat meerder posten voor bezuiniging vatbaar zijn geoordeeld dan die, waarop dezelve werkelijk is daargesteld. Geene gelegenheid wordt intusschen verzuimd, om de uitgaven te doen verminderen; geen ambt of bediening valt open, of men tracht de vervulling min kostbaar te maken, en, zoo de noodzakelijkheid gebiedt, om enkele verhoogingen toe te staan, dan zijn die zeer gematigd. Hiervoor toch, wordt gezegd, is geen beter bewijs te vinden, dan dat zelfs de opgemerkte vermeerderingen ten uiterste gering zijn. Wat de tweede bedenking, wegens het niet op de begrooting plaatsen van alle rijks uitgaven, betreft, dienaangaande wordt door de Regering gezegd, dat er omtrent de onderwerpen, welke men aangeduid heeft, zoo als de hooge raad van adel, de landsdrukkerij, de kosten der loterij, die van de Rijnvaart, bepaalde regelen van verantwoording zijn aangenomen, en het, zoo als vroeger ook, wel is opgemerkt, alleen tot overbodige verhooging van cijfers aanleiding zou geven, om dezelve meer met de begrooting te vermengen.

Tot de beantwoording der onderscheidene bedenkingen, op de verschillend hoofdstukken gevallen, wordt, ten aanzien van het tweede, onder anderen gezegd, dat meerder bezoldiging, dan die van de werkelijk in dienst zijnde leden van de Algemeene Rekenkamer, op de begrooting te brengen, bij het aangenomen stelsel van zoo veel voornemen niet bestaat om dat getal te vermeerderen, en de behandeling der zaken heeft daarvoor tot hertoe geene redenen aan de hand gegeven, gelijk er voor als nog geene afdoende gronden zijn voorgekomen, om de wettelijke verordeningen omtrent de Algemeene Rekenkamer aan eene herziening te onderwerpen.

Nopens het hoofdstuk van Buitenlandsche Zaken, wordt te kennen gegeven, dat de verhooging, die in 1836 aan sommige ambtenaren van het departement is verleend geworden, en ten gevolge waarvan op de begrooting voor 1837 eene vermeerdering is toegestaan, nader uitgestrekt is tot eenige weinige anderen ambtenaren, wier bezoldiging volstrekt onevenredig was aan de werkzaamheden, die hun zijn opgedragen, en aan welke vele dienstjaren; dat het gouvernement er steeds op bedacht blijft, om, voor zoo verre 's Rijks staatkundige en handelsbelangen zulks toelaten, voort te gaan met in gezantschappen en consulaten verdere doelmatige vereenvoudigingen in te voeren; dat intusschen de verminderingen, welke zoo vele gezantschappen en consulaten bereids ondergaan hebben, zoo talrijk en aanzienlijk waren, dat verdere bezuinigingen uit den aard der zaak zeldzamer moeten worden. dat ten aanzien der landen en plaatsen, voor welke de kosten der gezantschappen en consulaten voor memorie voorkomen, eensdeels gevolgd is het beginsel der wederkeerigheid, en ten andere het stelsel van besparing aller uitgaven, welke zonder ongerief kunnen gemist worden; dat de Nederlandsche belangen dan ook aldaar, niettegenstaande die besparing, genoegzaam worden vertegenwoordigd; en dat bij de geringe som, welke tot het verleenen van voorschotten, enz. mag worden besteed, er geene kunstmatige aanmoediging van fabrieken kan bestaan, welke bij eene opkomende mededinging zouden kunnen vervallen. Nopens het Veefonds wordt gezegd, dat hetzelfde aan deszelfs nuttig doel, bij de instelling beoogd, blijft beantwoorden, ook door op eene billijke wijze te moeten komen aan de schade, door de heerschende ziekte geleden; dat de betalingen daaruit geschieden, na voorafgaande verevening bij de Algemeene Rekenkamer; dat de formaliteiten tot bekoming der schadevergoeding enkele bewijsstukken zijn, waardoor de aanspraak op dezelve behoort te worden geregvaardigd, en wat daarvan mogt worden teruggenomen, de regtmaticheid der aanvragen om schadevergoedingen twijfelachtig zou maken, en dat dertzelve naleving vooral gemakkelijk is in die gemeenten, alwaar de plaatselijke besturen den veehouder genoegzaam voorlichten, van waar men dan ook nimmer klagten over de formaliteiten vernomen heeft.

Betrekkelijk het vierde hoofdstuk, van Justitie, wordt van Regeringswege verklaard, dat het vertrouwen, door de verschillende afdelingen geuit, ten aanzien van het voornemen der Hooge Regering, om in den jaren 1838 tot de invoering der regterlijke organisatie over te gaan, volkomen gegrond is, en de Regering zich steeds beijvert om dien algemeenen wensch te verwezenlijken; dat men dien aan-

gaande ten overvloede kan aanmerken, dat van harentwege aanvankelijk reeds de noodzakelijke voorzorgen zijn genomen, welke de huisvesting der Provinciale Regtshoven zullen vereischen, in dat zelfs, tot goedmaking der kosten, daarop zullende vallen, reeds een gedeelte der f 300,000 voor de invoering der organisatie, bij de begrooting van 1837 toegestaan, bestemd is ter te gemoetkoming van die provincien, welke provinciale middelen niet toereikende mogten zijn, om de kosten dier gebouwen ten volle te kunnen kwijten; en dat het verdere gedeelte dier f 300,000 zal worden gebezigd tot bestrijding der uitgaven, die de invoering der nieuwe Nederlandsche wetgeving in het algemeen, mitsgaders de inrigting van lokalen voor den Hoogen Raad, zullen vorderen. Verder wordt gezegd, dat de gedane vraag, of namelijk de Hooge Raad te gelijker tijd met het Hoog-geregtshof te 's Gravenhage, gedurende de eerste zes maanden van 1838, regterlijke functien zal uitoefenen, zich, naar aanleiding van Art. 2 en 3 van Zijner Maj. besluit van 5. Julij 1830, Staatsblad No. 41, nagenoeg van zelve in eenen ontkenningen zin oplost, als zullende, bij de voorafgaande organisatie van den Hoogen Raad, nu, even als in 1830 het voornemen was, zich derzelter werkzaamheden uitsluitend tot bemoeijingen van administrativen en huishoudelijken aard bepalen en zich tot geene uitoefening van regterlijke functien uitstrekken. Eindelijk wordt gezegd, dat, wat aanbelangt het door velen geuite verlangen, omtrent eene spoedige herziening van het militaire wetboek, en vooral van de militaire proces-orde, men daaromtrent aanmerkt, dat die herziening steeds een onderwerp van de meest aanhoudende zorgen der Regering uitmaakt, waarvan zij de verwezenlijking zoo veel bevorderen en bespoedigen zal, als de omstandigheden gedoogen; terwijl zij de hoop mag voeden, dat de voorbereidende werkzaamheden, welke te dien opzichte voor lange reeds zijn aangevingen, allengs tot de gewenschte uitkomsten zullen kunnen leiden.

Ten aanzien van het Departement van Binnenlandsche zaken wordt, wat de kosten van hetzelfde betreft, opgemerkt, dat, aangezien vele ambtenaren bij het Departement van Binnenlandsche zaken, eene bezoldiging genieten, in weinige verhouding staande tot den rang, welke zij bekleeden, alsmede tot de werkzaamheden, waarmede zij belast zijn, en de op de begrooting gebragte globale som nog verre beneden het bedrag is, hetwelk bij de organisatie van 1831 als maximum bepaald is geworden, men wel van tijd tot tijd in de noodzakelijkheid wordt gebragt, om daarin eenigzins te voorzien; de vermeerdering van f 400, welke alzo voor 1838 wordt voorgedragen, is mitsdien hiervan een gevolg. Wijders wordt herinnerd aan hetgeen in vorige jaren reeds ter verdediging van onderscheidene voorgestelde uitgaven is bijgebragt, en onder anderen aangemerkt, dat de uitgaven voor de kosten van bestuur in de provincien, sedert 1820, zoo aanmerkelijk verminderd zijnde, het zich ligtelijk laat begrijpen, dat men ten dezen opzichte de grenspalen van moeilijke bezuinigingen thans zoo zeer is genaderd, dat er bijna geene meerdere bezuiniging zonder belemmering van de dienst kan daargesteld worden; dat, voor zoo verre weder, hier en daar, districts-commissarissen zijn aangesteld, zulks geschiedt is, omdat het welbegrepen belang van de dienst, in verband tot de localiteiten en andere omstandigheden, dit vorderde, zonder dat daardoor 's Rijks schatkist in het minste, meer dan vroeger, is bezwaar geworden; dat eene definitieve organisatie der ambtenaren van den waterstaat moeilijk en aan bedenkingen onderhevig zou zijn, zoo lang de grenzen van het Rijk niet bepaaldelijk zijn vastgesteld; dat het getal dezer ambtenaren in geen geval te groot is, in vergelijking van alle de zaken, welke hun opgedragen worden, en dat zeer dikwijls door de provinciale staten aangedrongen wordt, om nog meerder assistentie van Ingenieurs te bekomen, zonder dat daaraan altijd kan worden voldaan uit hoofde van het beperkt getal, en dat het dus ook geenszins waarschijnlijk is, dat bij eene definitieve organisatie dit getal zou kunnen verminderd worden; dat het ligtelijk is na te gaan, dat de aangevraagde som tot het onderhoud der Rijks gebouwen voor alle dezelve gewisselijk niet te veel, maar integendeel voor het zeer gewoon dagelijksch onderhoud, ter naauwer-nood toereikend is, gelijk dan ook bij eenige buitengewone herstelling de som ongetwijfeld niet toereikend zou zijn; — dat uit de som van f 188 340 voor de rivierwerken, niet anders worden onderhouden dan de werken, die van wege het Rijk zijn aangelegd en onderhouden moeten worden tot instandhouding der bevaarbaarheid en de behoorlijke waterverdeling op de onderscheidene riviertakken, eene zaak van het hoogste belang, zoo voor de binnen- als buitenlandsche scheepvaart, en welke verwaarloozing voor den staat der rivieren, die, in weerwil daarvan, veel te wenschen overlaat, de schroomlijkste gevolgen zoude hebben en het bederf ten top voeren; dat van tijd tot tijd dan ook daartoe werken moeten worden vernieuwd en nieuw aangelegd, en het wenschelijk ware, dat, al ware het ook met meerdere kosten, dit zoodanig kon geschieden, dat de staat der rivieren minder te wenschen overliet; en dat de rijswerken in de rivier beneden Arnhem, uit nader daartoe aan te wijzen fondsen, zullen moeten bekostigd worden. Breedvoerig betogt de Regering, dat alle denkbeeld van begunstiging der eene provincie boven de andere, bij het verleenen van subsidien voor zeehavens en zeewerken, vervallen moet; doch dat te dezen geene keuze overblijft; terwijl, wanneer ongelukkiglijk dezelfde omstandigheden, die dit bovenal in Zeeland noodzakelijk maken ook in andere provincien plaats hadden, dezelfde bijstand aldaar even onvermijdelijk zou wesen. De Regering zegt dienaangaande, onder anderen, dat zij volkomen toegeeft, dat ieder zijn eigendom dient te beveiligen tegen de verwoestingen, welke stormen en vloedden aanbrenghen, en deze regel ook in Zeeland, zoo wel als ergens elders, geldt, doch dat deze zelfde regel zijne grenzen heeft, buiten welke hij niet meer kan worden toegepast; dat immers die verwoestingen van stormen en vloedden van dien aard kunnen zijn, dat zij alle genot van eigendommen onherroepelijk zouden doen verloren gaan en deze zouden moeten worden verlaten; dat zij in 1825 van dien aard waren, dat het Rijk, om een goed deel van het land te behouden, met verscheiden miljoenen is moeten tusschen beide ko-

men, want in de provincien Holland, Vriesland, Overijssel en Groningen, het voornaamste gedeelte is moeten worden besteed; dat met vele polders nu in de provincie Zeeland dit aanhoudend het geval is, zoodat zelfs, zonder bijstand te hunnen aanzien, de oude legende van het wapen dier provincie, *Luctor et emergo*, niet meer gelden zou; dat bij dezen onvermijdelijken onderstand nu, niet de minste willekeur, onregelmatigheid of voorregt plaats heeft, maar alles geschiedt volgens bepaalde en wettig vastgestelde regelen en voorschriften; dat bij de ontzettend hooge lasten, welke op de polders rusten, het wel niet zal kunnen worden ontkend, dat, zullen niet vele polders moeten worden verlaten, en aan de zee teruggegeven, de noodige bijstand, om dit voor te komen, geheel onvermijdelijk is; dat het waar is, dat men zou kunnen aanmerken, dat de aan te wenden kosten de geheele waarde der landen in sommige polders zou kunnen te boven gaan, doch, in wecrwil daarvan, de zeeweringen niet zouden kunnen worden verlaten, vermits zulks tot onberekenbare gevolgen, en zeker althans tot nog veel grootere kosten, aanleiding zou geven. Nopens het hooger, middelbaar en lager onderwijs, wordt aangemerkt, dat ook van regeringswege meermalen de aandacht is gevestigd geweest op de vraag wegens het verminderen van het getal der hoogeschole, doch het onderzoek deswege, ook door eene mede opzettelijk in 1836 tot dat einde bijeengeroepene commissie in het werk gesteld, tot de overtuiging geleid heeft, dat hogere belangen voor het behoud der drie hoogeschole pleiten; dat er ook gesproken is van het geheel afschaffen der beurzen bij de hoogeschole, doch de doelmatigheid daarvan ontkend is door de commissien, welke in 1828 en 1836 ook dit punt opzettelijk hebben onderzocht, hetgeen heeft doen besluiten zich te bepalen tot eene beperking, bij het Koninklijk besluit van 13 October 1836, No. 89, van het getal dier beurzen; dat daardoor de vermindering is ontstaan, die in dat artikel is opgemerkt, terwijl, naarmate meerdere beurzen vacant zullen worden, de uitgaven voor dit object nog eenige vermindering zullen ondergaan.

— Nog wordt aangevoerd, dat de doelmatigheid van het in stand houden der afzonderlijke departementen voor de Eerediensten, meermalen in ernstige overweging is genomen, doch de uitslag daarvan de noodzakelijkheid dier instandhouding overtuigend heeft bewezen; dat het betrekkelijk zeer gering geldelijk voordeel, hetwelk uit de opheffing dier beide departementen van de Eerediensten, met opzigt tot de lasten der Natie, zoude kunnen voortvloeijen, derhalve niet kan opwegen tegen het moreel nadeel, hetwelk die opheffing, uit een staatkundig oogpunt beschouwd, doet vooruitzien; dat op de gedane vragen, ten aanzien van de volle rentebetaling over de aanstaande dienst, mag worden verwezen op de steeds betoonde zorg van de regering, om, door eene regelmatige voldoening aan alle verbindtenissen het openbaar vertrouwen, te handhaven, waartoe dan ook door de vergadering steeds is medegewerkt; dat de eerst op handen zijnde rentebetaling verzekerd is, en het schijnt voorbarig te zijn, om nu reeds, voor eene latere betaling, in den loop van 1838 invallende, voorstellen te doen, als kunnende de omstandigheden nog van invloed zijn omtrent de wijze, waarop, indien dit noodig is, wederom voor de belangen der schuldeischers zal worden gezorgd; dat men aan de zijde der Regering over de noodzakelijkheid tot herziening en verbetering van het Muntstelsel, dat, met hoe veel zorgen en gezetheid de staatscommissie, die er zich mede heeft bezig gehouden, het onderwerp heeft onderzocht en overwogen, dezelve tot geene volkomen eenparigheid van gevoelen omtrent alle punten, is gekomen, en eene niet minder gezette overweging bij het Collegie, hetwelk daartoe, uit hoofde van deszelfs grondwettige instelling, volkomen bevoegd is, geene uitkomsten heeft geleverd, die met het werk der Commissie geheel overeenstemmen; dat een ervaren Staatsman, met het bestuur der financiën belast geweest, noch aan het een, noch aan het ander stelsel, zijnen bijval in allen deele heeft kunnen geven, en een derde stelsel dien ten gevolge door Raden en Generaalmeesteren is ontwikkeld; moettende nu over het een en ander nog deliberatien met dat collegie gehouden worden; dat deze zullen plaats hebben, en zoo zij al tot geene bepaalde uitkomsten, gedurende de tegenwoordige zitting, aanleiding geven, men zich dan toch vleit, dat, tegen de naastvolgende, wettelijke bepalingen te dezen opzichte zullen worden voorgedragen; dat men zich overigens niet verwondere over de aarzeling der regering bij dezen bestaanden strijd van denkbeelden; bij de ondervinding, die men sinds 1816 heeft gehad van de groote moeilijkheden in de uitvoering van een stelsel, hetwelk wel overdacht scheen, en bij de weifelingen, welke ook elders ten aanzien van de zaak plaats vonden, maar dat men zich verzekerd kan houden, dat niets onbeproefd zal blijven, om de zaak tot rijpheid te brengen, ten einde aan de zoo even gegevene belofte te voldoen. Nopens het departement van Oorlog wordt in de antwoorden gezegd: «Dat het toestaan van elf milioen, voor de gewone uitgaven van het departement van Oorlog, wezenlijk niet anders is dan een tot die som geopend crediet, en wordt niet anders beschouwd, zonder dat daaruit, op eenigerhande wijze, zou kunnen of moeten worden afgeleid, dat men, door die som steeds zoo lang de staat van onzekerheid omtrent de eindelijke regeling der zaken voortduurt, te brengen, het voornemen zou hebben, van nu af aan de vaste uitgaven op vrede voet te bepalen. Meermalen is aangetoond en betoogd, dat het eene volslagene onmogelijkheid is, om, zoo lang men niet weet hoedanig de staat van zaken na eene eindschikking zal wezen, iets organieks omtrent de krijgsmagt vast te stellen, en gevolglijk ook om te ramen, wat, uit kracht van zoodanige organisatie, uitgegeven en ten koste gelegd zou moeten worden. Men meent zich daaraan ook nu wederom in alle opzichten te moeten gedragen.

Men kan overigens voor als nog niet vooruit loopen op hetgeen de omstandigheden, gedurende de volgende dienst, ten aanzien van eene aanvulling van de behoeften van het departement van oorlog, zullen vereischen. Wanneer zoodanige aanvulling, tot verzekering der bescherming van den vaderlandschen grond, door de Regering noodzakelijk zal worden geoordeeld, dezelve zal worden gevraagd met

in het oog houden van de gewenschte spaarzaamheid, en dus onder die vermindering, waarvoor zij vatbaar is.

Eindelijk heeft het gouvernement verklaard, dat het niet wel mogelijk is, reeds nu weder eene mededeeling betrekkelijk de kolonien te doen, ten verfolge op die van October 1835; men zal echter gaarne daartoe bij de eerst bekwame gelegenheid overgaan, en zeker niet later dan in het jaar 1839, wanneer het 6e. artikel der wet van 24. April 1836 (Staatsblad No. 11) tot zoodanige mededeeling van zelf aanleiding zal geven.

ARNHEM, den 29sten November.

Van wege Heeren Commissarissen voor den Straatweg van de Grebbe over Arnhem naar Dieren en van Arnhem naar Apeldoorn wordt geadverteerd, dat, op den 4den der volgende maand, des middags ten 12 ure, op het Gouvernements-gebouw alhier, zal worden overgegaan tot de uitloting van *neg* aandeele in de negotiatie voor dien Straatweg; — voorts, dat van het in den vorigen jare reeds uitgelote, maar nog niet ter aflossing aangeboden aandeel No. 25, geene verdere Coupons zullen worden betaald; — en eindelijk berigt de Commissie voor den Straatwegen van Zutphen naar Apeldoorn en Dieren, dat zij, insgelijks op denzelfden dag, ten 11 uur des voormiddags, op het Stadhuis te Zutphen, *vier* aandeele in hare negotiatie zal uitloten.

— De *Staatscourant* behelst het volgende besluit:

WIR WILLEM, ENZ.

Gelet op het traktaat van scheepvaart, den 30sten Julij 11. tusschen Nederland en Pruisen gesloten, mitsgaders op ons daartoe betrekkelijk besluit van 30 Julij 1837 (Staatsblad no. 52);

Gelet op de verder getroffen schikking, houdende dat zoodanige oeverstaten van den Rijn, den Main en den Neckar, die hunnerzijds aan de scheepvaart bereids voordeelen of begunstigen zonder onderscheid van vlaggen hebben bewilligd en daarmede op den bestaander voet voorgaan, insgelijks genot zullen hebben van de bij art. 7 litt. B. omschreven begunstigen, en dat voorts op die staten, behoudens de in achtneming eener volkomene weérkeerigheid jegens Nederland, ook toepasselijk zullen zijn de artikelen 1—5 van het gemelde traktaat; Op de voordragt van onzen minister van buitenlandsche zaken van den 15den dezer no. 3;

Gezien de daarbij overlegde stukken, waaruit blijkt, dat de Groot-Hertoglijke Badensche regering toetreedt tot de bovengemelde schikking en zich verbindt tot het in acht nemen van eene algeheele weérkeerigheid jegens Nederland, in zoo ver betreft de art. 1—5 van het opgemeld traktaat, mitsgaders om op den tegenwoordigen voet de aan de vaart zonder onderscheid van vlaggen toegestane gunsten en voordeelen te zullen handhaven;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De artikelen 1—5 van bovengemelde tusschen Nederland en Pruisen gesloten traktaat zullen, gedurende het bestaan van hetzelfde, almede van toepassing zijn op schepen, toebehoorende aan onderdanen van het Groot-Hertogdam Baden, en op de ladingen dier schepen.

Art. 2. Dezelfde schepen en ladingen zullen gelijkelijk genot hebben van de voordeelen, bij art. 7 van het gemeld traktaat sub B. aan de vaart onder Pruissische vlag toegekend.

Dit besluit is den 23sten dezer uitgegeven.

— Bij Koninklijke beschikking van den 22sten November jl., zijn de benoemingen goedgekeurd van den heer *F. G. da Costa*, tot vice-consul in de stad en provincie Para, en van den heer *G. A. Brender à Brandis* tot vice consul in de stad en provincie Fernambucco.

— De bepalingen, door Z. M. onlangs vastgesteld ter bevordering der orde en tucht in de gevangnissen, door het niet meer in dezelve gestichten bewaren van de veroordeelden der beide kunnen, hebben deze strekking, dat crimineel en correctioneel veroordeelden, tot de huizen van reclusie en tuchtiging en van correctie behoorende, voortaan volstrekt hunne straffen niet meer zullen ondergaan binnen dezelve gestichten, maar zullen worden opgesloten, een gedeelte der crimineel veroordeelde mannen in het huis van opsluiting en tuchtiging te Leeuwarden en een ander gedeelte in dat te 's Hertogenbosch, terwijl al de crimineel veroordeelde vrouwen in dat te Gouda, al de correctioneel veroordeelde mannen, die hunne straffen niet in de kleine gevangnissen ondergaan, in het huis van correctie te Hoorn, en al de crimineel veroordeelde vrouwen, welke in dat laatste geval verkeerden, voor het nog tijdelijk huis van opsluiting en tuchtiging te Woerden zijn bestemd. In afwachting, dat het huis van reclusie en tuchtiging te 's Hertogenbosch, thans door de militaire magt bezet, weder aan zijne oorspronkelijke bestemming zal zijn teruggegeven, zullen al de crimineel en al de voormelde correctioneel veroordeelde vrouwen, behoudens eene inwendige volkomene afscheiding, worden bewaard in de nog tijdelijke gevangenis te Gouda, welke, zoo lang deze vereeniging duurt, den naam zal dragen van gevangenis voor vrouwen, en al de crimineel veroordeelde mannen in het huis van opsluiting en tuchtiging te Leeuwarden en in dat, daarvoor tijdelijk ingerigt te Woerden.

— De Belgische kamers van vertegenwoordigers heeft li. Zaterdag, met 38 tegen 28 stemmen, het volgend amendement van den heer *Devaux* aangenomen:

« De militaire kweekschool zal te Gent gevestigd zijn.

De gemeenschappelijke cursussen aan die school en aan de hooge school van Gent kunnen gelijkelijk aan de kweekelingen van die beide instellingen gegeven worden, overeenkomstig de reglementaire bepalingen in overeenstemming genomen met de ministerieele departementen, waartoe zij behooren.»

— De Belgische minister van openbare werken heeft op het bureau der kamer van vertegenwoordigers een rapport, betrekkelijk de mijnen, neergelegd. Daaruit blijkt onder anderen, dat gedurende 1836 uit 457 plaatsen, in 250 onderscheidene mijnen gelegen, steenkolen getrokken zijn; 31,190 mijn-arbeiders zijn daarvoor gebruikt; de opbrengst heeft bedragen 32 miljoen hectolitres, aan eene waarde van 32 miljoen fr. gelijk staande.

AMSTERDAM, den 28sten November.

Beurs van 27 November.

Holland. Voor Duitsche rekening waren eenige postjes $2\frac{1}{2}$ pCt. ter markt, en daardoor kon zich de hoogste prijs van $53\frac{1}{8}$ niet handhaven; dezelve bleef $53\frac{1}{8}$; van 5 pCt. werd voor Engelsche rekening iets verkocht à $100\frac{1}{2}$, $\frac{1}{8}$ en $\frac{1}{4}$, en de laatste prijs bleef $101\frac{1}{8}$; met Kansbiljetten was het stil; de prijs varieerde tusschen 23 en $22\frac{1}{2}$; in Syndicaat geene levendige affaire: oud $93\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$; nieuwe $76\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$; Handelmaatschappij opende met $173\frac{1}{2}$, viel tot $173\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{4}$, en kon zich niet weder daarboven verheffen; 5 pCt. Oost-Indië prijshoudend à $100\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{8}$; van Haarlemmer Spoorweg werden eenige stukken à $127\frac{1}{2}$ à 128 gedaan; Rotterdammer $119\frac{1}{2}$ à 119, met meerder affaire.

Spanje. Ardoins bijna zonder handel à $20\frac{1}{8}$, 20.

In Russische en Zuid-Amerikaansche schuldbrieven geene affaire van belang, en de prijzen bijna onveranderd.

In Brazilianen had heden een zeer gevoelige achteruitgang plaats, en van den prijs van Zaterdag à $82\frac{1}{2}$ vielen dezelve heden tot 73, doch bleven $74\frac{1}{2}$; er heerscht onder de bezitters van deze effecten een vrees, dat ook de geldelijke aangelegenheden van dit land op geen voordeelige voet staan; daarbij komt, dat te Rio-Grande een oproer uitgebroken is. Deze tijdingen hebben te Londen en ook hier zeer na deelig gewerkt; overigens kan ook wel beurs-speculatie de aanleidende oorzaak zijn.

Columbia. Vast $18\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$; *Peru* iets flauwer à $14\frac{1}{8}$, $\frac{3}{4}$.

Nieuwe Mexicanen waren zeer geoffereerd en vielen van $29\frac{1}{4}$ allengs tot 28, en bleven op deze hoogte; uitgestelde van $10\frac{3}{4}$ tot $10\frac{1}{8}$ gevallen met vrij wat handel

Beurs van 28 November.

Alle onze binnenlandsche fondsen iets flauwer, en bijzonder de Spaansche, Russische en Oostenrijksche bijna zonder handel en veranderingen; de Braziliaansche schuldbrieven bleven nog aanhoudend de aandacht onzer speculanten tot zich trekken en men verkeert gedurig in het onzekere nopens dezen gevoeligen schok; geopend à 73 viel de prijs allengs tot 71, steeg tot $72\frac{1}{2}$, doch kon zich daarop niet staande houden, en bleef weder 72; voor binnenlandsche rekening werd veel verkocht; *Columbia* 18, $17\frac{1}{8}$; *Peru* 14, $\frac{5}{8}$; nieuwe Mexicanen 28, $27\frac{1}{2}$, $\frac{1}{8}$; uitgestelde 10.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{8}$; 5 pCt. $101\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$; Kansbiljetten $22\frac{1}{2}$, $\frac{7}{8}$; oud Syndicaat $93\frac{1}{2}$; nieuwe $76\frac{1}{2}$; Handelmaatschappij $171\frac{1}{2}$; Haarlemmer Spoorweg 128, dito Rotterdammer $117\frac{1}{2}$ à 118; 5 pCt. Oost-Indië 100.

Spanje. Ardoins $20\frac{1}{8}$ à 20.

Rusland. Oude Russen $104\frac{1}{8}$; nieuwe $104\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{4}$; Russen van 1831 en 1833 $96\frac{1}{2}$; Roebels $66\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{8}$.

Mengelwerk.

De Tweede Kamer.

Er is maar eene stem over, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan hare roeping niet heeft voldaan. — Al hare werking heeft zich opgelost in ijdel beklag zonder uitkomst, en in den volsten zin past op haar het zeggen:

De tous ces états là l'effet le plus commun,

Est de voir tous nos maux, sans en guérir aucun.

Naar ons inzien ligt het kwaad in de instelling, daarin, dat zij heet de natie te vertegenwoordigen, maar in wezenlijkheid niet is gemachtigd door de natie; hare leden zijn boomen zonder wortelen, welke de kracht van het gezag zonder moeite omverstoort.

Dezelfde mannen, gekozen door het volk, zullen anders spreken, anders handelen, dan zij nu doen; zij zullen niet alleen zich met gerustheid verlaten op de stem der kiezers, maar zij zullen bij de kiezers steun en troost vinden voor de verguizing, welke hun van elders mogt worden aangedaan.

Dan, zoo zij soms den toorn der ministers mogten op zich laden, zullen zij schadeloosstelling vinden in de liefde des volks; nu verstooten door Excellents en dignitarissen, bemoeit zich de natie niet met hen, omdat de natie hen niet kent, en niet weet of soms geene bijvoegsterken de driftveeren van geveinsde vaderlandsliefde zijn.

De natie heeft hun geen vertrouwen geschonken en koestert even daarom mistrouwen jegens hen.

Daarbij komt nu dat van de vijf en vijftig er geen zes zijn, welke geene gunsten en belooningen van de Kroon hebben verkregen, waarop weder de natie, welke hen niet kent, toepast: «*wiens brood men eet, diens woord men spreekt,*» kortom, de Kamer, zoo als zij is, kan en zal, naar ons inzien, nooit iets zijn dan een last voor het bestuur, zonder wezenlijk nut voor de natie.

Bedriegen wij ons in deze meening, — wij zullen het belijden, wij zullen het zegenen, het oogenblik der beslissing is daar.

De Kamer, — door telkens te kiezen achtenswaardige, onafhankelijke voorzitters, — begint altijd goed, maar eindigt steeds bedroevend.

Thans heeft zij zich eenen man gekozen, die haar niet zal afvallen; maar de Kamer, wij vreezen het, zal den onafhankelijken SYTZAMA afvallen.

Het *Handelsblad* heeft aan de leden der Kamer voorgespiegeld, hoe zij, in het verleden jaar, voor het laatst subsidiën tot behoud van het *status quo* hebben toegestaan: — wij wenschten dat het *Handelsblad* dat nog eens herdrukte, nog eens en nog eens mededeelde; — wij zullen zien, wat in den mond van sommigen wil zeggen, iets voor de laatste maal toe te staan.

De een zal zich schuilen achter de mededeelingen, gedaan in het Comité-Generaal; de andere zal den droevigen slag, welken het Vorstelijk Huis en de natie door het verlies der Koningin heeft geleden, in de zaak mengen; een derde zal uitvaren tegen de dagbladen, en juist omdat zij diijven tot eene eindschikking, volharding begeeren; want zoo zijn er, ja zoo waar, zoo zijn er, die niet alleen zeggen:

«*ik hou niet dat een ander wil wat ik goedvind niet te willen,*» maar die er bijvoegen: wij moeten het weten, van ons moet alles uitgaan, vrijheid en betugeling, oorlog en vrede; en zoo dagblad-schrijvers zeggen wit, dan zullen wij zwart zeggen; zoo hebben wij met de Belgen ook gehandeld, en, wel nu en?

Zoo zullen wij ook thans handelen, en, wel nu en? en? en? in 's hemels naam en? zij zwijgen, waarschijnlijk, omdat wij verlangen lat zij spreken.

Het is de hoogst mogelijke ongerijmdheid iets, dat goed, billijk en regtvaardig is, te weigeren, omdat het wordt geëischt; die dat doet is nabij aan zijnen val.

Maar laten wij deze ongeneeslijken met rust; buiten hen zien wij in de Kamer vele mannen van verdiensten, en toch beantwoorden zij haar niet aan hun karakter, aan hunnen anders bekenden waarheidszin: en geen wonder voorwaar, want wie toch wil zijn geheele leven, ja al zijne dagelijksche genoegens op den duur ten offer brengen zonder eenige vergelding?

En dat is toch het geval met die leden der Kamer, welke, met eenigen klem, de maatregelen van het bestuur afkeuren en hetzelfde door het grondwettig middel van verweping op den goeden weg willen brengen. — Zij moeten strijden in de Kamer, en er buiten acht zich menigeen geregtigd hen te beleedigen en den rug toe te keeren; zure gezigten zien zij van boven, scherpe, soms allerongbetamelijke aanmerkingen hooren zij van ter zijde, en volgens den regel *tel maître, tel valet*, zoo worden zij reeds aan de deur slecht ontvangen, binnen's huis slecht onthaald en door niemand uitgeleid.

De vergelding voor deze en honderde andere kwellingen moesten zij vinden in hunne provincie of di'ctric; maar neen, al wat slechts een voertje aan de ruif van het budget krijgt, speelt daar dezelfde rol als in de residentie, en de overigen, het betalende gedeelte der natie, klagen, maar toonen geen de minste sympathie voor hun *Edelmogenden*, omdat zij hun dien weidschen titel niet hebben gegeven, zij tot niets zijn geroepen, dan om te geven GELD en nog eens GELD, en ook in die Edelmogenden geene gemagtigden, maar gebieders zien, voor hen, edoch BUITEN hen geroepen. — Ook hier vindt de waarheidlievende, moedige spreker in de Kamer geene vergelding, zoo dat niet onze instellingen, van de Tweede Kamer niets is te wachten, zoo lang er geene meerderheid zal te vinden zijn van martelaars, die alles veil hebben, goed, bloed en alle genot; en het is bekend, wij leven niet meer in den tijd der martelaars.

H. D.

Aan de Redactie.

Nog een woord over de voordragt aan de Staten-Generaal van het ontwerp van wet, waar bij de bepalingen van de artikelen 1, 2 en 3, der wet van 3 November 1830 (Staatsblad No. 75), wederom worden hernieuwd.

Algemeen is in ons Vaderland bekend de wet van 3 November 1830, kort na de Belgische omwenteling bij de Staten-Generaal bediscussieerd en aangenomen, moedende strekken ter beteugeling van schadelijke woelingen en bedrijven van kwalijkgezinden.

Bevreesd geworden door de gebeurtenissen in de voormalige zuidelijke gewesten van dit rijk, en weinig acht slaande op den goeden geest, die alom in de getrouw gebleven gewesten doorstraalde, achtte de Nederlandsche wetgever de bepalingen van het regt, ons door den Franschen Keizer gegeven, onvoldoende, om de goede orde en de openbare rust in Noord-Nederland te handhaven.

De natie mogt in 1830 alreeds vragen, van waar dat wantrouwen, en waartoe die repressieve wetsbepalingen? Maar de natie zweeg, niet zoo zeer omdat zij eene gedeeltelijke opoffering van hare natuurlijke vrijheid voor het algemeen welzijn noodzakelijk rekende, als omdat velen door schaduwbeelden werden verschrikt, anderen het niet waagden wegens de bestaande opgewondenheid der gemoederen, welke soms aan razernij grensde, zich daartegen uit te laten.

Slechts zeer weinigen witten hunne gevoelens daartegen, maar hunne stem scheen te moeten zijn die des roepende in de woestijn.

Sinds 1830 veranderde de goede geest in de Nederlanden niet, maar bleef alles op den ouden voet; handhaving van orde en wet was de leus van een iegelijk.

(Zie verder het vervolg).

ARNHEMSE COURANT,

Van Dingsdag den 30 November 1837.

Niettegenstaande deze gesteldheid echter zag men telken jare weder te berde brengen de wet van 1830, eerst in derzelver geheel, vereeuigd met de menschlievende wet van 1 December 1830, en daarna sinds 1832 gedeeltelijk (1).

De omstandigheden bleven dezelfde, zeide men; buitendien, de wet werd niet menigvuldig toegepast (!!!), preventieve maatregelen zijn nimmer schadelijk, voegde men daarbij, en — de voordragt werd telken jare hernieuwd, de wet werd aangenomen, en de voordragt wordt dit jaar wederom opgewarmd.

De voordragt der wet kon in 1830 slechts eenigzins gebillikt worden, maar in de daaraanvolgende jaren toonde dezelve wantrouwen, wanbegrip, kwalijk verstande staatkunde, en wat niet meer aan.

In 1830 beweerde men toch niet te weten, welken keer de omstandigheden konden nemen, noch in hoeverre men in deze gewesten met de bestaande regering al dan niet ingenomen was. Op dat tijdstip verlangde men geen conciliatoiren maatregel, maar had men van den kant der regering het doel, om kracht van wapenen tegen oproerlingen te gebruiken. In die stelling nu kon het er door, om repressieve maatregelen te nemen, indien de alstoen bestaende wetten dezelve niet reeds aan de hand deden. — Waarborgen moesten echter aan de beschuldigen gelaten worden, en deze werden desniettemin met eene al te ruime hand ontnomen.

Maar in 1831 en volgende jaren had de regering de zaak ten minste geheel anders behooren in te zien.

Toen wist men, dat de geest der gemoederen niet vijandig was; toen wist men, dat de natie de regering wenschte te ondersteunen; toen was ieder te wapen gevlogen, zoodra de regering daartoe het sein gaf; toen had de natie haar goed en bloed voor de bestaande orde van zaken veil gehad, en toen kon men weten, dat kwaadwilligen, indien die al bestonden, niets op de massa vermogten.

De gelegenheid was in 1831 daar, om van de zijde des gouvernements, in plaats van wantrouwen, het grootste vertrouwen aan den dag te leggen.

Daarentegen heeft men de houding, vernederend voor de natie, aangenomen, alsof het land is opgevlud met personen, die met den vijand heu- en (art. 1 der wet), alsof hier dagelijks door openbare gesprekken, uitroepingen, oproerkreten, door het dragen of uitsteken van oproerleuzen, door het inzamelen of verstrekken van gelden of anderen onderstand ten behoeve van opstandelingen, enz. enz. enz. pogingen lot het verwekken van oproer of tot begunstiging of uitbreiding van opstand worden aangewend (art. 2).

Men neemt de houding aan, alsof het schavot permanent in de Nederlanden opgeslagen staat; alsof de tuchthuizen en gevangnissen opgepropt waren of kunnen worden met veroordeelden wegens die feiten; ja alsof de Nederlander slechts door schrik voor schavot, tuchthuis of gevangenis betoond kan worden en geen pligtsbesef hoegenaamd bezit.

En echter heeft de Nederlander sinds 1830 niet met den vijand geheuld, heeft hij geene poging tot verwekken van oproer of tot begunstiging en uitbreiding van opstand aangewend. — En dat men zulks niet toeschrijve aan de wet van 1830, maar dat men ten minste aan den landaard eenige eer bewijze.

In geen land der wereld bestaat meerder rust, meerder zucht naar materiele welvaart, meerder kalmte en minder opvliedendheid dan in Nederland; ja verdient in het welbegrepen belang der regering zelve de openbare geest eerder opgewekt dan ter nedergedrukt te worden.

Jaarlijks worden enorme belastingen opgelegd en opgebracht, zoodat men meermalen verwonderd moet zijn, hoe de lasten nog kunnen gatorscht worden; — jaarlijks ziet men het getal der zware misdaden eer verminderen dan vermeederen, niet als een gevolg, voorwaar, van zware strafwetten, van schavot, geeselpaal of strop, want daaraan ontbreekt het in geen deele, niet als een gevolg van eene goede regtspleging, want die is door het besluit van 11 December 1813 vrij vermits, — maar als een gevolg van den zachten en goeden landaard, dien de Nederlander bezit.

Er dat men dan niet het getal van repressieve en exceptionele wetten nog vermeedere, maar dat men de voordragt daarvan beschouwe als een bewijs van wantrouwen, geheel onverdiend en honend; als een wanbegrip, dat men den goeden geest der Nederlanders door eene ellendige wet als die van 3 November 1830 waant te moeten staande houden; als onstaatkundig, omdat men daardoor den schijn heeft een land te regeren, opgevuld met oproerlingen en kwalijk gezinden.

De Staten-Generaal mogen dan door eene aanneming der voordragt, waaromtrent wij weinig twijfel voeden, het gevoelen der regering omtrent de voortdurende noodzakelijkheid der wet deelen, maar de natie zal hun daarvoor geen dank wijten, terwijl het vertrouwen tuschen de regering en de natie daardoor niet zal worden versterkt en voor het algemeen welzijn niet zal zijn zorg gedragen.

N.

(1) De artikelen 1, 2 en 3 van die Wet werden toen gecontinueerd, en alzoo werden buiten werking gesteld artikel 4 der Wet, en de geheele Wet van 1 December 1830, waarbij excessieve tuislaire bepalingen voor de beklagden waren vastgesteld! —

Letternieuws.

Gesprekken over den tegenwoordigen staat der geneeskunde in Oud-Nederland, gehouden in de Elysesche velden door de schimmen van BACO, BOERHAAVE, BICHAT en BRUGMANS; uitgegeven ten voordeele van de nagelaten betrekkingen der door verkeerde geneeskundige behandeling te vroeg gestorven Nederlanders.

Onder dezen titel zal eerlang een belangrijk werkje het licht zien, waarin de Geneeskundige Staatsregeling, zoo als dezelve thans in Nederland bestaat, aan een kritisch onderzoek wordt onderworpen. Vreemd is zekerlijk de vorm; maar daar het vreemde in het algemeen veel meer ingang vindt, dan het gewone, stellen wij ons van de uitgave dezer *Gesprekken* zeer veel goeds voor. De kundige schrijver is in de gelegenheid geweest, om een zeer groot aantal geneeskundigen in ons vaderland te leeren kennen en bunne wijze van practiseren na te gaan. Hij heeft tot zijn leedwezen ontdekt, dat er vele naam-medici en naam-chirurgi bestaan, maar dat ware medici en ware chirurgi zeldzame vogels, *rarissimae aves in terris* zijn. Hij heeft overal bijna de treurigste voorbeelden hooren aanhalen van vaders en moeders van huisgezinnen, van veelbelovende kinderen, van nuttige leden der maatschappij, welke door blijkbaar verkeerde geneeskundige behandeling te vroeg zijn ten grave gedaald. Op menige plaats vond hij een gedeelte der geneeskundige praktijk in handen van heelmeesters en apothekers, die in deze natuurlijk, bij gebrek aan de vereischte kundigheden, de rol van kwakzalvers speelden, zonder dat het geneeskundig bestuur, hetwelk gedeeltelijk uit zoodanige *delinquenten* bestond, deze verregaande misbruiken belette. Hij heeft verschillende geneeskundige in hoogst onvolmaakt gevonden. In één woord, hij heeft alles, wat tot de geneeskunde behoort, met de grootste nauwkeurigheid nagegaan en is tot de droevige overtuiging gekomen, dat het in ons land daarmede het heil der menschheid is toegewijd, die door aanleg, opvoeding en ondervinding eene eerste plaats bekleedt onder de *echte* priesters van AEscULAAP, getracht heeft de oorzaak van dezen ongelukkigen staat van zaken uit te vorschen en de beste middelen ter verbetering aan te wijzen. Het zou te lang en den schrijver zekerlijk niet aangenaam zijn, zoo wij den geheelen inhoud van zijn nog niet uitgegeven werkje hier reeds wilden ontvouwen. Genoeg is het te vermelden, dat *onkunde derwijs* en *strengere examina* onder de voornaamste middelen ter verbetering gerangschikt worden.

Juist is zijne aanmerking over het nietsbeduidende eener Academische opleiding voor hen, die of ongenoegzaam voorbereid, zoo als dikwijls geschiedt, of zonder aanleg en lust in studie tot de lessen der hoogleraren worden toegelaten. Het eenige doel van de zoodanigen is, den graad van *Doctor* en daarmede het regt van practiseren, of met andere woorden, van geldwinnen te verkrijgen. Men kent de gewone *routine* der examina, leert zooveel van buiten, dat men ten minste op eenige vragen kan antwoorden, en de hoogleraren, die den *candidandus*, volgens de bepalingen der wet, slechts drie kwartier uurs mogen ondervragen, moeten hem dan dikwijls wel in de *ordo candidatorum* opnemen. Wanneer de vijf leerjaren verstreken zijn, rijgt hij eenige bladzijden uit deze en gene schrijvers aan elkander, of laat dit een ander voor hem doen, *verdedigt*, zoo als het heet, de daarin vervatte leerstellingen en wordt tot *Doctor* gepromoveerd. In de maatschappij wordt hem niet gevraagd, of is men ten minste binnen weinige dagen vergeten, met welken graad hij gepromoveerd is. Hij heeft volkomen dezelfde regten als de kundigste zijner ambtgenooten, en, zoo hij slechts gezigt, gang, toon en manieren in zijn voordeel heeft en daarbij slinheid genoeg bezit om zich bij de menschen in te dringen, dan kan hij verzekerd wezen in zijn oogmerk te zullen slagen en geld te verdienen. De boeken heeft hij natuurlijk na zijne promotie ter zijde gesteld; de studeerkamer voor de sociëteit, gezelschappen en publieke plaatsen verwisseld; want bekendheid alleen, geene geleerdheid kan hem praktijk bezorgen. Aan de Academie kon hij zich zijne diepe onkunde niet ontveinzen en had nog achtting voor andere studenten, die door aanleg en studie verrebenede te vergeten, besluit zelfs uit het vertrouwen, hetwelk hij geniet, dat hij zich door zijne nederigheid had laten verblinden, en ziet met een oog van verachting op zijne kunstbroeders neder. *Hij* is de man van het publiek, de kundige arts, wien men van beide en verre komt raadplegen, en hij mag iemand door een braakmiddel eene beroerte bezorgen of op eene andere wijze het leven verkorten, men zal het hem niet ten kwade duiden, zijn persoon is onschendbaar. — Zoo gaat het helaas! dikwijls: zulke *medici!* vindt men in grooten getalle, en men begrijpt, wat men van den invloed der zoodanigen te wachten hebbe op het geneeskundig bestuur, waartoe zij niet zelden behooren; op het daarstellen en onderhouden van geneeskundige iurgingen, waarover zij geraadpleegd worden; op het leven eindelijk der ongelukkigen, die zich langer onkunde toevertrouwen. Zal men nu de professoren beschuldigen, die aan zulke menschen den graad van *Doctor* verleenen? Voorzeker niet; want zij hebben volgens de bepalingen

der wet geëxamineerd. Zal men het den wetgever wijten, die in deze dringende behoefte niet behoorlijk voorzien heeft? In geenen deele; want wetgevers zijn geen *medici* en weten dus niet, wat er al gevorderd wordt om kundig geneesheer te zijn, en hoedanig alzo het onderwijs moet worden ingerigt, de examina moeten worden afgenomen. Maar zij zijn te beschuldigen, die, kennis dragende van de leemten, welke in de geneeskundige wetten en verordeningen bestaan, de regering hierop niet aandachtig maken, waardoor alleen toch die leemten konden worden aangevuld. Daarom besloot dan ook de schrijver van het boven aangekondigd werkje tot deszelfs uitgave, en men zal zien, hoe hij het onderwijs wil veranderd hebben en welke wijziging hij in de geheele geneeskundige staatsregeling noodzakelijk acht.

Waterhoogte voor Keulen.

26 November: 15 voet, 0 duim.

27 November: 14 voet, 2 duim.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 28 Nov. 3 El 7 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim gevallen 20 D.
Den 29 Nov. 3 El 5 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim gevallen 20 D.

Advertentiën.

Heden overleed, na eene ziekte van weinige dagen mijn geliefde Echtgenoot, de Heer **GERRIT MOELE**, Mr. Metselaar, oud ruim 75 jaren, waarvan wij er 45 gelukkig vereenigd waren. Allen, welke den overledene in zijn werkzaam en gezellig leven hebben gekend, zullen gevoelen wat ik, mijne beide zoons en behuwd-dochters hierdoor verliezen.

AMSTERDAM,
den 23sten November
1837.

A. M. MEIJER,
Wed. G. MOELE.

De Metzelaars-affaire zal mijn oudste zoon, JAN MOELE, op dezelve wijze blijven continueren.

P. S. Deze alleen strekt tot berigt buiten de Stad.

† § † De Notaris **KOLF SCHOTEN** te Arnhem, zal, op Dingsdag den 5^{den} December 1837, en volgende dagen, des voormiddags om 10 uren, ten huize van **J. W. LOOMAN**, Mr. Leijendekker, in de Varkenstraat aldaar, publiek verkoopen;

Allerhande **HUISBAAD**, differente **BEDDEN**, voorts **MELK-**, **STAL-** en **DEELGEREEDSCHAP**, **6 MELKKOEIEN**, eene aanzienlijke partij **HOOI** en eindelijk de **LEIJENDEKKERSGEREEDSCHAPPEN**, **LOOD**, **TIN**, **PANNEN**, **VLOERSTEENEN** en hetgeen verder zal worden geveld.

Alles daags te voren van 10 tot 3 uren, voor een ieder te zien.

Verkoop

op Woensdag, den 6^{den} December 1837, van zware en gave **BEUKEN- en EIKENBOOMEN**, als ook **ELZEN** en **EIKEN HAKHOUT**, in de Bosschen van den huize *Mid-dachten*, in het *Wapen van Reede op de Steeg*, des morgens ten 11 ure.

† † § **VERKOOPING** op Zaterdag den 9^{den} December 1837, des morgens ten tien ure, in het Logement *de Bok* onder *Renkum*, van eene aanzienlijke partij **ZWARE EIKENBOOMEN**, waaronder er ter hoogte van 12 ellen tot aan de kruin en ter dikte van 5 à 6 palmen over het kruis, als mede van eene groote hoeveelheid **ZWARE** en hoogopgeschotene **DENNENBOOMEN**, staande op het landgoed de *Kortenburg* onker *Wageningen*, bij den Straatweg. Aanwijzing zal geschieden door den arbeider **DRIESEN**, op het goed wonende.

† § † Op Dingsdag den 12^{den} December 1837, des voormiddags ten 11 ure, zal men in het Logement *de Zon*, te Arnhem, in het openbaar **VERPACHTEN**:

Elf perceelen **UITERWAARD**, op de Stadswaard onder Arnhem gelegen, waarvan aanwijzing te bekomen bij **AREND HERMSEN** op de *Praast*, en informatiën ten kantore van den Notaris **G. VAN ECK**, te Arnhem.

† † † Op Donderdag den 7^{den} December 1837, des middags ten 12 ure, zal men aan den huize *Rosorum* in het openbaar verpachten:

Negen perceelen **TABAKSLAND**, nevens en achter den huize *Rosorum* gelegen, en op de plaats uitgebaakt. — De verpachting zal **BIJ ET** in Massa geschieden.

Te Huur.

Om, naar verkiezing, met Primo April of Primo Mei 1838, te aanvaarden: Het aanzienlijk **LANDGOED**, den *Briellard*, gelegen nabij *Barneveld*, aan de passage op *Amersfoort*, *Scherpenzeel* en *Henswoude*, met deszelfs logeable **HEERENHUIZINGE**, bevattende onderscheidene **VERTREKKEN**, **DOMESTIEKEN KAMERS**, **ZOLDER**, **KEUKEN**, **KELDER** en verdere **GEMAKKEN**. — Voorts ruime **STALLING** voor Paarden en Koebeesten, **KOETS-**

HUIS en TUINMANS-WONING. — Wijders **MOES- en TUINGRONDEN**, met Druiven en Perziken-kasten, aanzienlijke **BOEIJERIJ**, **BOOMGAARD**, **WEL- en BOUWLANDEN**, lommerrijke en uitgestrekte **W.A.N.D.E.L.I.N.G.E.N**, met opgaande Boomen en Hakhout beplant, alles op de nieuwste en aangenaamste wijze aangelegd, met loopend water doorsneden en in zijn geheel omringd door water- en vischrijke Grachten. — Te bevragen ten kantore van den Notaris **H. MEIJMETTENBRINCK** te *Barneveld*, (Gelderland). — Brieven franco.

† † † Aan het geëerde publiek wordt bekend gemaakt, dat bij **W. J. BROENEN**, in de Turfstraat alhier, zijn te bekomen alle soorten van **St. NICOLAAS-GESCHENKEN**, die hij zijne begunstigers tot eenen civielen prijs aanbiedt.

Arnhem, den 29sten November 1837.

W. J. BROENEN.

§ § § De ondergeteekende heeft het genoegen zijne geëerde begunstigers te berigten, dat hij wederom ontvangen heeft **TERRINES DE FOIES GRAS**, de **PERDRIX ROUGES** en **VERSCHETRUFFELS**, tot civielen prijs.

Arnhem, den 29sten November 1837.

T. H. JANSEN,
Bankbakker.

§ † § De Ondergeteekende heeft de eer, zijne geachte begunstigers te berigten, dat zijn winkel op nieuw ruim voorzien is van alle soorten van **KINDER-SPEELGOEDEREN** en **St. NICOLAAS-GESCHENKEN**, alsmede van alle de andere Voorwerpen, die tot eenen wel geassorteerden **GALANTERIE-WINKEL** vereischt worden. Hij zal alles trachten aan te wenden, om, door eene soliede en prompte bediening, zich ieders gunst en recomandatie waardig te maken.

W. ULDERINK, Jr.
oude firma: H. TIKKEL.
Over de Turfstraat te Arnhem.

† § † Bij fatsoenelijke burgerlieden worden voor een **HEER MET EEN KIND**, binnen Arnhem, gevraagd twee **ONGEMEUBILEERDE KAMERS**, liefst met den kost.

Adres, met besloten brieven, onder letter O. bij den Uitgever dezer Courant.

† § † Een **JONG MENSCH** van de Protestantsche Godsdienst, over een min of meer aanzienlijk kapitaal kunnende beschikken, en gaarne werkzaam willende zijn, wenschte zich in eene of andere soliede tak van handel of nijverheid te associëren, hetzij te *Amsterdam*, of in de Provinciën *Utrecht*, *Zuid-Holland* of *Gelderland*. Hiertoe gelegenheid zijnde, adresseere men zich franco, met opgave van den aard der werkzaamheden, en onder verzekering der stipste geheimhouding onder Letter X, aan het

Handel- en Adres-Kantoor

VAN

A. GOLDBERG,

achter het Paleis te Amsterdam;

alwaar men plaatsen bezorgt aan **KANTOORBEDIENDEN**, **REIZIGERS**, **MAGAZINKNECHTS**, **GOVERNEURS**, **SECONDANTS**, **HUISBEWAARDERS**, en alle andere personen, die zich te dien einde aan genoemd Kantoor moeten laten inschrijven.

NB. Heeren Kooplieden, en al diegenen, welke personen verlangen, zijn **VRIJ VAN ALLE ONKOSTEN**, en worden spoedig van dezelve voorzien. — Men bezorgt tevens **REKWESTEN** als ook **ADVERTENTIEN** in alle **BINNEN- en BUITENLANDSCHE COURANTEN**.

Ook belast men zich met het **BEZORGEN VAN COMPAGNIESCHAPPEN**, **OVERNEMING VAN AFFAIRES**, onderhandsche **KOOP**, **VERKOOP** en **VERHURING** van Huizen, Buitenplaatsen, Tuinen enz. enz.; en worden de eigenaars van perceelen in *Gelderland*, in hun eigen belang, nitgenoodigd

De met 1° Mei of eerder te huur zijnde Perceelen of Kamers aan genoemd Kantoor op te geven.

Ook kan men ter zelfder plaats, tegen eene geringe provisie, **WISSELS en ACCEPTATIEN** betaalbaar stellen.

Aan hetzelfde Bureau worden door **A. GOLDBERG**, **BEEEDIGD TRANSLATEUR** in de Hoog en Nederduitsche, Fransche, Engelsche, Italiaansche en Spaansche Talen, alle soorten van Acten, Volmagten, Testamenten, Avarijen, als ook alle

Tot het Trouwen noodige PAPIEREN vertaald.

NB. Ongefrankeerde brieven worden volstrekt geweigerd.

NB. NB. Tot narigt dient, dat hetzelfde, behalve met dat onlangs te Rotterdam opgerigte, onder dezelfde firma kanteerende kantoor, met geen ander in eenige betrekking staat.